

LITERATUUR

L2.1

Hoe werken verhalen?

Opdracht

In een Boekenkring wordt een voorgelezen prentenboek besproken

Groep:	2
Vorbereiding:	30 minuten
KIJKEN:	10 minuten
MAKEN:	20 minuten
VERWOORDEN:	30 minuten

Literaire competenties:

fantasie - realiteit - personages - tijd - ruimte - verhaalstructuur - beeldende geletterdheid - metafiction

Context

Hoe verhalen werken kun je goed ervaren met boeken waarin het principe van het vertellen van verhalen aan bod komt. We spreken dan van metafiction. Het zijn boeken die vertellen hoe het boek zelf tot stand is gekomen of dat je laat nadenken over het verschil tussen (boeken)fantasie en werkelijkheid. Voor jonge leerlingen is dit onderscheid er soms nog niet. Daarom is het goed om er gesprekken over te voeren en boeken te gebruiken die juist spelen met metafictionele elementen.

Leerdoelen

Bedenk welk leerdoel je wilt benadrukken:

- De leerlingen ervaren de kracht en schoonheid van een mooi verhaal.
- De leerlingen kunnen met aandacht luisteren naar het voorlezen van prentenboeken en andere boeken.
- De leerlingen ervaren de betekenis van kleurgebruik, vorm en compositie in (prenten)boeken.
- De leerlingen kunnen werkelijkheid van fantasie onderscheiden.
- De leerlingen kunnen een verhaal (na-)vertellen aan de hand van illustraties in een prentenboek.
- De leerlingen kunnen in eenvoudige bewoordingen iets vertellen over personages en gebeurtenissen uit een verhaal.
- De leerlingen kunnen vertellen wat het verhaal met hen doet.
- De leerlingen zijn in staat om via gesprekken na te denken over thema's binnen een verhaal.

KIJKEN!**Benodigde materialen**

Prentenboeken waarin het principe van verhalen vertellen aan bod komt, zoals:

- *Pas op, dit boek bijt!* – Nicola O'Byrne
- *Het Boekenliefje* – Helen Docherty
- *Gezocht: Koen Konijn, Boekenboef* – Emily MacKenzie
- *Peuzel Het boekmonster* – Emma Yarlett
- *Ik ben bij de dinosaurussen geweest* – Floor de Goede & Edward van de Vendel
- *Doe die deur dicht* – Koen Van Biesen

Vorbereiding

- Kies een van de genoemde prentenboeken uit de (school)bibliotheek. Probeer enkele exemplaren te verkrijgen zodat er meerdere leerlingen tegelijk in kunnen werken.
- Zet het boek vast uitnodigend neer op een goed bereikbare plek in de klas.
- Nodig leerlingen uit om het boek door te bladeren en in te kijken.

Lessuggestie

Lees het prentenboek voor en laat de illustraties goed zien. Zorg dat de leerlingen rustig de tijd hebben om de prenten en het verhaal te zien en te horen.

MAKEN!

Instructie

Vraag welke leerlingen willen helpen bij de Boekenkring over dit boek. Laat kleine groepjes leerlingen die dit willen een opdracht uitkiezen. Noteer de groepjes en de gekozen opdrachten. Bespreek tijdens het zelfstandig werken met ieder groepje wat ze kunnen voorbereiden. Laat de leerlingen hier enkele malen samen aan werken gedurende de week. Stem de opdrachten af op het gekozen beoogde doel. Voorbeelden van opdrachten zijn:

- Laat een groepje een plaat kiezen en vertellen wat daarop te zien is.
- Laat een groepje een kort verhaal vertellen over een personage.
- Laat een groepje het verhaal navertellen aan de hand van de illustraties.
- Laat een groepje vertellen waar het boek over gaat, leren samenvatten.

VERWOORDEN!

Reflectie/Presentatie

- Vorm met de groep een kring. Laat de groepjes bij elkaar zitten. Het prentenboek ligt op de grond in het midden van de kring of op de groepstafel.
- Leid de Boekenkring kort in door te refereren aan het voorgelezen boek.
- Laat de groepjes aan de kring vertellen over hun opdracht. Wees terughoudend en laat de leerlingen aan het woord. Bewaak de tijd en de gerichtheid op de taak. Stimuleer de leerlingen op elkaar te reageren. Presenteer zelf ook een opdracht.
- Vraag door op bijvoorbeeld de opbouw van het verhaal, het verschil in realiteit en fantasie of op de compositie van de tekeningen. Door middel van deze vragen en gesprekken wordt de literaire competentie van de leerlingen spelenderwijs vergroot.
- Presenteer zelf ook een boek. Ga hierbij in op het verschil tussen fantasie en werkelijkheid met vragen als:
 - Hoe kan het dat het boek zelf voorkomt in dit boek?
 - Hoe kan het dat het personage verdwijnt in dit boek?
 - Kan dit in het echt ook gebeuren? ... Vertel eens?

